

Titel: Fortegnelsen over Trykkefrihedens Skrifter II, stk. 19

Citation: "Fortegnelsen over Trykkefrihedens Skrifter II, stk. 19", i *Luxdorphs samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Fortegnelsen bind 2, Fortegnelse paa alle de Skrifter som siden Trykfriheden ere udkomne, stk. 1-30, anm. nr. 1-447, dækkende 14.09.71-13.09.72*, Kanneworff, 1772, s. 1. Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: https://tekster.kb.dk/catalog/tfs-texts-4_002-shoot-workid4_002_019/facsimile.pdf (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Luxdorphs samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Fortegnelsen bind 2, Fortegnelse paa alle de Skrifter som siden Trykfriheden ere udkomne, stk. 1-30, anm. nr. 1-447, dækkende 14.09.71-13.09.72

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Fortegnelsen
over alle udkomne
Skrifter,
siden
Trykfriheden.

Anden Aargang, 19. Stykke.

No. 261.

Kiøbenhavns Beleiring. En Tragedie i fem Handlinger, forfattet af Johanna Maria Wende. Kiøbenhavn 1772. Trykt med Godiches Skrifter. Bekommes hos Forfatterinden i Bryggergaarden No. 49 paa Hiørnet af Compagnie-og Knabroestrædet, samt hos Boghandler Velt paa Børsen for 1 Rtl. 8 Skill. 5 og et halv Rtl Med. 8vo.

Vi føle os i den største Forlegenhed, naar vi skulle bedømme dette Stykke, som en Tragedie: men vi ere vel ikke værre sarne, end Forfatterinden, da hun først tænkte paa at bringe det
2den Aargang. T til

til Virkelighed. — Stoffet var hende foreskrevet, og hun indsaae al den Urimelighed, som det maatte medføre, naar det skulde behandles paa denne Maade — Vi vide i den Henseende ikke, om vi mere skulde hufes over den Marter, som Overtænkelsen af et saadant Stof har maattet forvolde hende, eller den Taalmodighed, hvormed hun overvandt et Arbejde, saa modbydeligt; vist nok modbydeligt! naar hun imod sit bedre Vidende bliver nedfaget til at opofre alt, hvad der bestemmer Væsenet af et Skuespil; og, at dette er sæet, behøve vi vel næsten ikke at erindre, da Titelen alt forud siger, at det saaledes maae gaae til — Hvad vil dog det sige: **Risøbenhavn's Beleiring, et Skuespil?** — Skal da en heel beleiret Stad forestilles paa Skuepladsen? og hvad da? — nogle smaa Skiermydsler foresalde imellem Indvaanerne og Fienden — deri heels Indviklingen! — Endeligen Hoved-Storm voves om Rotten af de Beleirende — om Morgenens Graverne besaaede med Svenske Soldater Kroppe — hvorpaa strax Freden følger — hermed Udviklingen! — Men vore Læsere see alt — Og dog er det alt, hvad de handlende Personer i nærværende Stykke fortælle os at skee — ja de fortælle os det i lange og kolde Dialoger! — Men maa skee skulde en eller anden Hoved-Tildragelse ved Anledning af Beleiringen, hvori visse mærkværdi-

ge Personer skulde være interesserede, afgive det egentlige Stof — men! hvor finde vi saadanne? at giøre Bold paa Historien, tillader dens Næthed ikke: den Tids-Punkts Tildragelser leve næsten i alle, endnu levende Danstes Erindring — og her maatte en heel Opdigtelse til, om her skulde blive Stof til en Tragoedie — men, hvad interesserede os da Kiøbenhavns Beleiring? og, hvor Fiktioner desuden skal kunne taales, maa Alderdommen have givet dem sit Stempel — Det man kalder Handlingens Eenhed er rigtig nok i Stykket, saavidt Kiøbenhavns Beleiring strækker sig, og det er vel og den eneste Fortieneste, det har som Skuespil, men at Urimeligheden kunde naae sin Høyde, og intet efterlade urørt, blev Stoffet forøget, med et Tillæg, som skulde indbefatte Souverainitets Historien — Dgsaa i en Tragoedie? — Ja, det vilde Selskabet! — og vor Fors. har udført den i de 2de sidste Acter — Og, nu er her, det forstaaer sig, hverken Eenhed eller Eenighed længer. Bist nok havde vi ikke, om det havde kommet os ved, tildemt et saadant Stykke Prisen — men Selskabet har ikke heller, og paa hvad Grund see vi næsten ikke: Forfatterinden burde i det ringeste her belønnes for en slavisk Lydighed — Ja vi ere nær ved at troe, at hendes Stykke er saa got, som Selskabet tillod det at blive! — Og Skuespillet tilside-

fat, hoortil det foreffrevne Stof aldrig passede, saa forraader Forsat. en Smag, som gier hende Vere, og giver os kildrende Formodninger — Hendes Poesie er temmelig let og utvungen, men hendes Sprog falder noget under Tragoediens Høyhed. For at give Læserne en Prøve ville vi affkrive nogle Linier af Begyndelsen i Stykket, det er Schach, som taler:

„Jeg kom fra Volden nys — og er Kanoners Torden
En fal og redsom Lyd for noget Folk paa Jorden,
Detrangte Kiøbenhavn — da er den det for dem,
Som skal forsvare dig, den beste Kongens Hiem.“ o. s. v.

En Erindring kunne vi endnu ikke undlade at anfere, den angaaer et Udtryk i den Tale, som Biskop Evane holder til Kongen efter Enevolds Magtens Modtagelse, vi ville anfere Stedet i Sammenhæng:

„Men Hylleren! — hvad Skrak! — hvad Angest
mig omgiver!
Hvad om han Udgang ey til Thronen nægtet bliver? —
Skal vor nyfødte Vel . . . min Gud! — hvo
ham undgik —
Hvo fra en Salomon indvil dig Friderik? . .

Er ikke dette sidste Udtryk underkastet en Mis-tydning, som vilde løbe tvertimod Forfatterindens Hensigt? man forestiller sig en lang Afstand imellem Salomon og Friderik: men her det for-
staes

staaes om en Afstand i Wiisdom? Ja det kunde med Grund forstaaes saaledes, naar man holder sig til Ordene — Men vi glemme ikke, at Biskoppen taler til sin Konge, og Friderik er Forfatterindens Helt - - Flere Ting kunde vi vel have at erindre, men vi overlade det til Læserens egen Omsonne, da vi maae spare paa Rummet.

No. 262.

Struensees Afbigt til Kiøbenhavns Borgere for hans begangne Forseelser med dem, samt Begiering til dem om at bede for ham til Kongen om en naadig Straf. Kiøbenh. 1772, hos Svare for 4 Skill. i Ark 8vo.

Forfatteren (den ved sine mangfoldige Pieser udmerkede M. B**n) er her i Struensees Sag saa lemsældig en Dommer, at han selv neppe havde kundet være lemsældigere; han syffelsætter sig saaledes i at fremvise dens gode Side, at han neppe lader os skimte den slette. Især veed han at sætte Priis paa den Frihed og de Fornøielser, som han aabnede os saa mange Dørre til, og her taler han undertiden ret i et Struenseesisk Sprog; vi ville til Prøve anføre af S. 12. „ Søndagen „ eller Hviledagen, som den kaldes, blev en hel „ ler saa tvungen, som den havde været tilforn, „ enhver havde Lov til at gaae i Kirken, naar de „ vilde,

„ vilde, og en Deel, naar de havde hørt Prædi-
„ ken og vare trætke og nedslagne af Guds-
„ frygt om Dagen, kunde om Astenen fornøye
„ sig paa Opera uden Synd.“

No. 263.

Fortfættelse af Grev Struensees Liv og Lev-
nets Historie, i sær om det politiske, tillige
med et offentlig Forsonings Brev til det i høyes-
ste Maade forurettet danske og norske Folk.
Kiøbenh. 1772, hos Thiele for 4 Skilling,
1 Ark 8vo.

Denne Levnets Beskrivelse har for nærvæ-
rende Tiid ikke noget at betyde, da vi ere saa vel
forhuede med dette Kram; Intet siger han uden
hvad alle maae vide, og dette fortæller han i en
Stiil, der er ligesaa trivial, som Materien. Er
Piecen af samme Forf. som har skrevet den første,
(see Forteg. 14 St. No. 179.) saa kan man der-
af slutte, at Bogtrykker Stein ikke har fundet sin
Regning ved at forlægge denne Fortfættelse —
Forfat. har altsaa maattet see sig om en anden, og
til ald Lykke traf han sin Mand; thi naar lod
Thiele nogen Skriftemager gaae utrustet og ubiul-
vet fra sig?

No.

No. 264.

L. N. Baumanns forøgede og forbedrede Geographie, eller en for Ungdommen fattelig, kort og dog tilstrækkelig Jordbeskrivelse over de 4re Verdens Parter — o. s. v. I sær er denne nye og forbedrede Oversættelse besørget saa fuldstændig, som mueligt i Fædrelandets Geographiske Beskrivelse, alt til de Unges desstørre Nytte og Tjeneste. Kjøbenhavn 1772, trykt og bekostet i det Kongelige Universitets Bogtrykkerie af Godiches Efterleverste. Faas og sammesteds tilkiøbs for 2 Mk. 8 Skill. i Alphabet 5 Ark 8vo.

I Aaret 1770 udkom først en Oversættelse af Baumanns kurzer Entwurf der Geographie für Anfänger, og her have vi nu en anden. Begge ere som Titelen siger, forøgede med nye Tillæg og Anmærkninger, dog den sidste anseeligen frem for den første — Det derfor, som i den gjør Originalen endnu kiendelig, er vel i sær den Baumannske Indretning og Orden — Vi kunne ikke andet, end anprise dem begge, da de uden Tvivl ere de nehagtigste, (Hübners fordanskede er maaskee udferligere) som vi have endnu i vort Moders Maal. Dog, hvis Oversættelserne skulle have samme Hensigt som Originalen — at være kun til Begynderes Nytte, saa har maaskee den første truffet det bedre, end den

¶ 4

sidste

sidste — De give os begge et kort Begreb om Landenes saa vel naturlige som borgerlige Forsfatning, og anføre alle deri betydelige Stæder, dog saaledes, at hin melder os lidet ifkuns om de vigtigste, denne giver om enhver i sær en kort Underretning — Vi ville raade Begyndere, at eye dem begge, og skride fra den eene til den anden.

No. 265.

Christelige Følelser udi hellige Sange paa disse alvorlige Tider, i sær paa begge Grævernes Siæle-Forsatning. Samt nogle oversatte Psalmer af Klopstock og Gellert, og Dronning Caroline Mathildes Psalme, ved Morten Hammer Pastor Helsing & Valbye. Kiøbenh. 1772, trykt hos Godiche, og selges hos Mad. Kaneworff, og i No. 8. paa Børsen for 1 Mk. 3¼ Ark Med. 8vo.

At Forf. har haft christelige Følelser, da han skrev disse Psalmer, have vi ingen Grund til at kalde i Tvivl; thi hans Tanker og Udtrykke lere en Christen gandske værdige; og deres offentlige Udgivelse er os et Slags Beviis for at Forf. maae have sølet deres Værd — Hvad os angaaer, da have vi ikke just fornømmet noget overordentligt og foregaae hos os ved deres Giennemlæsning,
men

men ville dog altid tilstaae dem Middelmaadigheds Værd, og mere fordrer vel Forf. ikke. Dog udmærke nogle af disse Sange sig frem for andre, s. E. Bøn-Psalmen i *Uledning af Lørdagen* den 29 Febr. 1772. it. *Grev Struensees Følelser i Citadellet*. At en Klopfloj har tabt noget i sin Højhed, og en Gellert i sin elskverdige Jevnbed, tvivle de vel ikke paa, som vide, hvor sieldne Gaver, der udfordres til et Arbejde, som det, at oversætte Mønstere, og beholde deres heele Karakter. —

No. 266.

Damint eller den uheldige Forfatter, forvandlede til *Journalist*. Kjøbenhavn. 1772, hos Stein for 4 Skilling, 1 Ark 8vo.

Denne Forf. har ikke uheldige Gaver til *Satiren*, og hans *Poesie* og *Fortællings-Maade* har noget let og utvungent, som behager — Vi overlade for Næsten til ham selv, hvem hans *Damint* er, iligemaade *Meeningen* i de to sidste Vers:

„ Thi da han blev udstødt fra Englers Synge-Chor,
Han Engle selv og sang en evig Feide for.“

No. 267.

Joh. Frider. Struensee i Cabinetet, i Arresten og paa Skaffotten. Kiøbenh. 72. hos Hallager for 2 Skill. et halv Ark 8vo.

No. 268.

En sandfærdig Poenitente Sang, componeret af den fangne Grev Brandt i Citadellet — til hans medfangne Ven Struensee i Anledning af deres bekendtgjorte Dom o. s. v. Kiøbenh. 72. hos Thiele for 2 Skill. et halv Ark 8vo.

Voeres Læsere spaae alt af Titlerne, hvad de kunne vente af Piecerne — nye Qualmer! — dog disse to Forf. ere endda iblant de taaleligste af deres Slags, i sær den sidste. —

No. 269.

Offentlig Forsonings Brev til det i høyeste Maade forurettede Danske og Norske Folk; skrevet af den forrige Kabinetminister Grev J. F. Struensee i hans Fængsel. — Kiøbenh. 1772. hos Thiele for 4 Skill. 1 Ark 8vo.

Et Forsonings Brev, hvori saa megen Kulde hersker, som i dette, vil ikke giøre stor For-
dring

dring paa vor Medlidenshed — Dog havde vi endda kundet taale Forf. som Profaisst, og mere rorde han vel ey forlange — Men — at Urket kunde fyldes, og han selv prostitueres, tillagde han Vers, som disse:

„ Hvor skal jeg mig henvende?
Det søde Qvinde=Skied
Har faaet en skamfuld Ende,
Min Brandt er som en Død.

No. 270.

Verden er et Paradiis for alle, saavel for de Bantroe, som for Guds Børn, skient i ulige Henseende og paa ulige Maade. Kiebenh. 1772. hos Thiele for 2 Skill. et halv Urk 300.

Mindre end et halv Urks Afhandling havde man ikke ventet efter en saa meget lovende Titel: Dog vi beklage altid Papiir=Spilde, naar en Forf. med al sin Vidløstighed leverer os intet uden almindelige og trivielle Tanker — og i den Henseende ere vi Forf. Tak Skyldige — Han spildte dog kuns et halv Urk! —

No. 271.

Philomusiuses Lykensknings Brev til sin Velynder og Ven Hr. Mag. Nicolai Edinger Halle,

Balle, fordum Sogne-Præst til Kietterup og Giøttrup Menigheder i Vester-Han-Herred, men nu beskikket til ordentlig offentlig Lærer i Gudslæren ved Universitetet i Kiøbenhavn. Kiøbenh. 1772, trykt hos Hallager og selges hos Mad. Kammeworff i Sillegaden for 6 Skill. 1 Ark, st. f. Skriop.

En leierlig Person er denne Philomusus. Her kommer han frem i en langt anden Dragt, om han ellers skal anses for den samme, som opvakte Allarm ved sit Skrift om Stiftelser. (See N. 58. S. 56. 4. St.) Wittigheder og Satirer udeser han i Mengde: paa Stilsens Næthed synes han ikke at have anvendt nogen Omhu, fornemmeligen i den første halve Deel af Brevet. Det overdrevne har han ikke vogtet sig for: som naar han s. E. siger, S. 6. at vores Universitets Indretninger og Skikke skulle det fra ald Verdens; at de kan bryste sig af en Alder, der overgaaer Pavedømmets; at de i mere end to Aarhundrede har været usforbederlige. Ved saadant vinder Satiren ikke noget; men taber snarere af sin Styrke. Det merkvaerdigste i dette Brev ere de 5 Grund-Love, som han kalder dem, hvilke han paastaer at være nye overensstemmende med Urskriftet, og som han ved

ved sine vittige Commentarier søger at lægge den nye Professor paa Hjertet. Vi vil til Læserens Fornøjelse og nærmere Underretning om dette Brevs Indhold og Hensigt meddeele Lovene selv.

„ 1.) Foreen alle theologiske Videnskaber under
„ et, saaledes, at, naar du holder et Kollegium
„ Explicatorium eller Dogmaticum, du da kan
„ levere med det samme Hermeneutiken, Polemi-
„ ken, Moralen. 2.) Hold offentlig Forelæsning
„ over den Deel i Videnskaben, som ikke behøves
„ til Examen; men privat over dem, som stræn-
„ geligen kræves. 3.) Ikke at forvilde den stu-
„ derende Ungdom med den om sig viddende Bog-
„ Kundskab. 4.) Hold ingen Forelæsninger
„ over Homilien, og endnu mindre over Kirke-
„ Historien. 5.) Ikke at fortage sig med alt
„ for mange Kollegier, og aldrig at læse om
„ Sommeren.“ Siden Phil. beraaber sig paa,
at have faaet disse Loves Udskrift fra **Older-**
manden selv, Sid. 8. saa maae vi vel ikke
tvivle om deres Næiagtighed og Fuldstændighed.
Men naar vi skal bekiende Sandheden; thi vi
have og været agtsomme Tilskuere —: da savne
vi her nogle vigtige (om ikke de vigtigste—?)
Love. De fem anførte synes ikke heller alle at
være saa rigtig bestemte: ligesom vi ere forsikrede,
at de ikke af alle og til alle Tider ere bleve
fulgte.

No.

Geistliche Lieder von D. Balthasar Münter,
Pastor an der Deutschen Petri Kirche zu Kopen-
hagen. Koph. 1772. bey Rothens Erben und
Prost f. 2 Mk. 8 Skill. 13 et halv Art 8vo.

Disse halshundrede aandelige Sange
ere ret vordige deres Navn, og meget vel skiliede
til den ensfoldige Christens Andagt. De 9 første
ere over FADER VOR: de andre over forskjellige
Materier. I et Tilskrift til Hr. Klopstock
og Hr. Superintendent CRAMER, hvis Forbe-
dringer og Erindringer den Højærv. Forfatter ud-
beder sig, giver han os følgende Efterretning om
disse Sanges Oprindelse: „Ich habe mich selten
in die Stelle eines andern gesetzt, und Empfin-
dungen nachzuahmen und auszudrücken gesucht,
die ich selbst nicht wirklich hatte noch haben konn-
te. Mehrentheils haben mich persönliche Um-
stände meines Lebens, eigene Bedürfnisse, Ent-
schliessungen und Absichten geleitet, so und nicht
andere zu Gott zu beten als ich gebetet habe.“
Sid. 4. Men imidlertid, at vi med Fornøjelse
betragte disse Sanges gode Egenskaber, bedro-
ves vi ved Tankerne om vores store Trang, saa-
vel til saadanne nye Sange, som og til de gam-
les Forbedring i Moders-Maalet.

No. 273.

Nyeste Prøve af Skialdre-Friheden til Realeskolen. Kiøbenh. 1772. hos Stein for 2 Skill. et halv Arf 4to.

Om Forf. er en Patron af Reale-Skoler, eller tværtimod, det er ikke aabenbart af hans Skrift — Men det Sted og den Maade, hvorpaa den nyelig oprettede blev stiftet, erklærer han sig reent ud misfornøjet med — Hvor vel grundet hans Misfornøelse er, ville vi overlade andre at demme om, i sær, naar han declamerer paa denne Maade:

„ Men nu du byggedes paa Spædes Sukke,
Dg af din Sirkel lukker ud Forsoner,
Formørker og udsletter Kirke-Maaner,
Ja ikke Sønnens mindste Broder skaaner,
Hvad hjælper da det store Navn du laaner,
Du kuns af det og intet meer kan pulke.“

No. 274.

Den gamle Børge Dlsens nye Syner, som han har haft for mange Aar siden, opsat af ham selv, og for sin mærkværdige og vigtige Indhold, nu til Trykken befordret af hans Broder-Søn Jeppe Bergesen. Trykt 1772, hos Hallager, og selges hos Løve i Wintergaden for 4 Skill. 1 Arf 8vo.

Bore

Bore politiske Seere have saa meget for-
seet sig i deres forrige Syner, at de bør ille
giere Regning paa stor Credit — Dog det er dem
vel og ligemeget, naar de kun kunde haabe
Profit — Nærværende Syner indbefatter de merk-
værdigste Stats-Begivenheder, som ere forefald-
ne i en Tid af 7 Aar indtil den 17 Jan. sidstaf-
vigte — Der er for Resten intet underfuldt i
dem; men Fors. heele Konst bestaaer i at have gi-
vet visse Personer og Ting uegentlige og forblum-
mede Navne — Ellers er alting meget tydeligt.

No. 275.

Grev Struensees Faders Spaadomme om
sin Søn, udgivet ved Trykken af Niels Klim.

Dividor haud aliter, quam si mea membra re-
linquam,

Et pars abrupti corpore visa suo est.

Ovid. Trist.

Kjøbenhavn 1772, hos Høeche for 2 Skill. $\frac{1}{2}$ Ark. 8.

Deferar in vicum vendentem thus & odo-
res. — Vil Fors. spaae sig selv sin Skiebne have
vi maaffee her lagt ham Ordene i Munden —
Dog, en Trest! han vil have den tilfelles med saa
mange andre vor Tids Skribentere.